

Etelä-Pohjanmaan Teeläketieteen Palvelukeskus

Vuorovaikutusjärjestelmän kehittäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa

Sami Perälä, Eptek ry
sami.perala@lifeit.com

Eino Ignatius, Tampereen
yliopistollinen sairaala /
Suusairauksien klinikka ja
Seinäjoen terveystakeskus

Matti Rekiaro, Seinäjoen
keskussairaala / Etelä-
Pohjanmaan sairaanhoitopiiri

Kari Mäkelä, Tampereen
teknillinen yliopisto / DMI
teeläketieteen laboratorio

Etelä-Pohjanmaan Telelääketieteen Palvelukeskus

Vuorovaikutusjärjestelmän kehittäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa

Kehittämiprojekti, jonka tarkoituksena on lisätä videoneuvottelutoimintaa sosiaali- ja terveydenhuollossa Etelä-Pohjanmaalla. Härmänmaan seutukunnan ja Pohjoisten seinänaapurien alueella

Vuorovaikutusjärjestelmän kehittäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa

Taustaa

- Vuorovaikutusjärjestelmän kehittäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa –projektin (Vuke) lähtökohtana oli tarve lisätä videoneuvottelutekniikan käyttöä sosiaali- ja terveydenhuollossa Etelä-Pohjanmaan alueella.
- Videoneuvottelutekniikkaa kohtaan oli jo aikaisemmin ollut kiinnostusta, mutta laitteistohankintoja ei oltu uskallettu tehdä, osin korkeiden hankintakustannusten, osin tietämättömyyden vuoksi.
- Seinäjoen keskussairaalan laaja videoneuvottelun käyttö osana lääkäreiden etäkoulutusta oli saanut paljon myönteistä julkisuutta maakunnassa.
- Seinäjoen keskussairaalan videoneuvottelutoiminta alkoi jo vuonna 1997. Sairaalasta saatujen kokemusten perusteella oli opittu tiedottamisen ja koulutuksen tärkeys uuden tekniikan käyttöönotossa.

Vuorovaikutusjärjestelmien kehittäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa

Tavoitteet

- Vuke-projektin tavoitteena oli videoneuvottelutekniikan ja sen käyttömahdollisuuksien tunnetuksi tekeminen.
- Projektiin otettiin mukaan organisaatioita sosiaali- ja terveydenhuollon eri sektoreilta. Yhdessä pohdittiin videoneuvottelun hyötyjä ja uusia käyttötarkoituksia.
- Samalla muodostettiin videoneuvotteluosaajien verkosto organisaatioiden tukihenkilöistä. Jokaiselle projektissa mukana olleelle organisaatiolle nimettiin 1-3 tukihenkilöä, joille järjestettiin teema- ja opetuspäiviä.
- Osaavien videoneuvotteluammattilaisten avulla kynnys käyttämiseen madaltuisi ja videoneuvottelun käyttö lisääntyisi. Asenteet videoneuvottelutekniikkaa kohtaan parantuivat, kun tietoisuus tekniikasta tuotiin lähemmäksi käyttäjiä.

Vuorovaikutusjärjestelmien kehittäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa

Toteutus

- Projektin kesto oli kaksivuotinen (alkoi 1.1.2002, päättyi 31.12.2003) ja jakaantui kolmeen vaiheeseen:
- **Vaihe 1:** Suunnittelu- ja kartoitusvaihe (4kk):
Selvitettiin, mitkä alueen organisaatiot osallistuvat hankkeeseen ja muodostettiin sosiaali- ja terveydenhuoltoalan toimijoiden videoneuvotteluverkosto. Lisäksi tutkittiin yksiköiden tarve käyttää videoneuvottelun ammattilaisia.
- **Vaihe 2:** Demonstraatiovaihe (8kk):
Verkoston osapuolet opastettiin videoneuvottelun käyttäjiksi ja tukihenkilöiksi. Teemapäivien yhteydessä sovittiin yhteisistä videoneuvottelutekniikkaan liittyvistä toimintatavoista. Hankkeessa mukana olevilla organisaatioilla oli myös mahdollisuus testata videoneuvottelulaitteistoa omassa käytössään.
- **Vaihe 3:** Täytäntöönpanovaihe (12kk):
Järjestettiin teemapäiviä videoneuvotteluhenkilöille ja kehitettiin videoneuvottelutoimintaa alueen tarpeiden mukaan. Selvitettiin sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyömahdollisuuksia videoneuvottelun avulla esim. tulkkipalveluissa ja puheterapiassa sekä elinkeinoelämässä

Etelä-Pohjanmaan Telelääketieteen Palvelukeskus

Vuorovaikutusjärjestelmien kehittäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa

Projektin rahoittajat:

- Sosiaali- ja terveysministeriö
- Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri
- Härmänmaan seutukunta
- Pohjoiset seinänaapurit
- Vaasan Lännen Puhelin Oy

Vuorovaikutusjärjestelmän kehittäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa

Projektiin osallistujat:

- Lapuan Terveyskeskus
- Ilmajoen Terveyskeskus
- Alahärmän Terveyskeskus
- Ylihärmän Terveyskeskus
- Kauhavan Terveyskeskus
- Kauhajoen Terveyskeskus
- Isojoen terveyskeskus
- Seinäjoen ammattikorkeakoulu / Terveysalan yksikkö (SeAmk)
- Seinäjoen ammattikorkeakoulu / Sosiaalialan yksikkö (SeAmk)
- Seinäjoen ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimusyksikkö (SoTe)
- Seinäjoen Lukio
- Langaton Terveyspalvelupuhelinkeskus
- Seinäjoen terveyskeskuksen kärjen hammashoitola
- Seinäjoen nuorisoasteenkoulut (SeNuko)
- Eskoon palvelukeskus
- Seinäjoen lääkäritalo

Etelä-Pohjanmaan Telelääketieteen Palvelukeskus

Vuorovaikutusjärjestelmien kehittäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa

SeNuko:

- Seinäjoen palvelualojen oppilaitos (SeAmk - liikealan yksikkö)
- Ilmajoen kotitalousoppilaitos
- Seinäjoen ammattioppilaitos
- Lapuan Ammatti-instituutti
- Ilmajoen Lukio

Vuorovaikutusjärjestelmien kehittäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa

Toteutus

- Ensimmäisessä vaiheessa alueelle muodostettiin sosiaali- ja terveysalan toimijoiden videoneuvotteluverkosto ja kerättiin yhteen videoneuvottelusta vastaavat henkilöt sekä selvitettiin heidän aikaisempi kokemus videoneuvottelusta.
- Kyselyillä selvitettiin yksiköiden tarve käyttää videoneuvottelun ammattilaisia ja hakemusten perusteella valittiin organisaatiot projektiin.
- Videoneuvotteluun sopivat tilat kartoitettiin ja selvitettiin puuttuva tekniikka. Tarvittaessa tehtiin paikkakohtainen talousarvio videoneuvottelutoiminnan toteuttamiseksi.

Vuorovaikutusjärjestelmien kehittäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa

Toteutus

- Toisessa vaiheessa videoneuvottelulaitetta koekäytettiin eri organisaatioissa 4-6 viikon jaksoissa.
- Laitteen käyttöön annettiin myös henkilökohtaista opastusta.
- Projektiin osallistujille järjestettiin yhteisiä teema- ja opastuspäiviä, joilla jaettiin kokemuksia laitteen käytöstä sekä selvitettiin mahdollisia ongelmatilanteita.
- Teemapäiville osallistujat opetettiin videoneuvottelulaitteiston käyttäjiksi ja tukihenkilöiksi. Samalla sovittiin tekniikan käyttöön liittyvistä pelisäännöistä.

Etelä-Pohjanmaan Teelääkätieteen Palvelukeskus

Vuorovaikutusjärjestelmien kehittäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa

Toteutus

- Kolmannessa vaiheessa videoneuvottelulaitteen käyttö organisaatioissa ja teemapäivät jatkuivat.
- Videoneuvottelu-toimintaa pyrittiin edelleen kehittämään alueen organisaatioiden tarpeiden mukaisesti.
- Videoneuvottelun käyttöä kokeiltiin menestyksekkäästi etäopiskelussa ja mm. lääkäripalavereissa ja potilaskonsultaatioissa.

Vuorovaikutusjärjestelmien kehittäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa

Tulokset

- Vuke-projekti toteutui tavoitteiden mukaisesti.
- osallistuneita useista organisaatioista sosiaali- ja terveydenhuollon alueelta.
- Videoneuvottelu koettiin haasteeksi ja siitä haluttiin lisätietoa.
- Projektiin hankittu laitteisto oli jatkuvassa käytössä vuorollaan eri organisaatioissa.
- Erilaisia videoyhteyksiä toteutettiin useita kymmeniä.
- Projektiin lähti mukaan 21 organisaatiota sekä yhteensä 63 henkilöä organisaatioiden videoneuvotteluvastaaviksi.
- Pääpaino videoneuvottelutekniikan soveltamisessa organisaatioiden välillä, ei tekniikassa

Etelä-Pohjanmaan Telelääketieteen Palvelukeskus

Vuorovaikutusjärjestelmien kehittäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa

Poimintoja laitteiston käytöstä ja käyttökokemuksista

- Laitteistoa testattiin Seinäjoen terveyskeskuksen Kärjen hammashoitolassa.
- Kokeilun aikana käytiin videoneuvotteluja mm. Tampereen yliopistolliseen sairaalaan, jonne tehtiin myös valtakunnan ensimmäiset hammas- ja suusairauksien potilaskonsultaatiot keväällä 2002.
- Videoneuvottelutekniikka soveltuu tietyiltä osin hyvin hammaslääketieteelliseen etäkoulutukseen ja konsultaatioon.
- Etelä-Pohjanmaan alueella on ollut pitkään pula erikoishammaslääkäreistä ja videoneuvottelusta odotetaan apua koulutukseen alueellamme.
- Videoneuvottelutoiminta (luennot, konsultaatiot, seminaarit) erikoishammaslääkärikoulutuksen osana alkoi helmikuussa 2003 Länsi-Suomen läänin alueella.

Etelä-Pohjanmaan Teelääkätieteen Palvelukeskus

Vuorovaikutusjärjestelmien kehittäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa

Poimintoja laitteiston käytöstä ja käyttökokemuksista

- Laitteistoa testattiin myös Seinäjoen ammattikorkeakoulun (SeAmk) terveysalan yksikössä.
- Lääkäri-luennoitsijoita vaikea saada luennoimaan sairaanhoitaja-opiskelijoille.
- Videoneuvottelutekniikalla välitettiin lääkäriluentoja
- Videoneuvottelutekniikan avulla voi useampi yksikkö seurata luentoja, jolloin kaikkien luennoitsijoiden ei tarvitse olla samalta paikkakunnalta.

Vuorovaikutusjärjestelmien kehittäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa

Poimintoja laitteiston käytöstä ja käyttökokemuksista

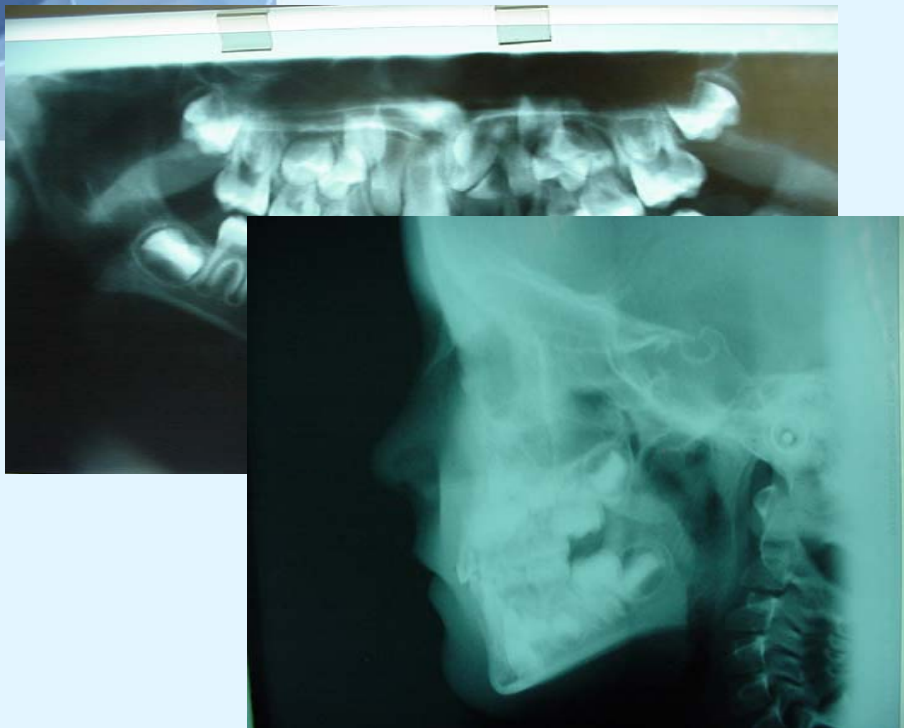

- Laitteisto oli projektin aikana useissa alueen terveyskeskuksissa.
- Videoneuvottelua käytettiin lähinnä lääkäripalaverien ja röntgenkuva-konsultaatioiden käyttöön.
- Videoneuvottelutekniikka kokousten välittämisessä on toiminut sairaaloissa jo useita vuosia.
- Tarkoituksena oli osoittaa terveyskeskuksille tekniikan toimivuus. Tässä onnistuttiin hyvin.

Vuorovaikutusjärjestelmien kehittäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa

Poimintoja laitteiston käytöstä ja käyttökokemuksista

- Röntgenkuvakonsultaatioita toteutettiin useita.
- Aluksi kuvanlaatua testattiin kuvaamalla röntgenkuvaa valotaululta. Kuvanlaatu oli heikko eikä riittänyt diagnosointiin.
- Toisessa vaiheessa käytettiin VGA- tasoista dokumenttikameraa. Kuvanlaatu riitti joihinkin isompiin luukuva-diagnooseihin.
- Loppuvaiheessa käytettiin XGA- tasoista dokumenttikameraa. Luukuvien välittäminen onnistui hyvin ja mahdollisti potilaiden nopean jatkohoitoon ohjaamisen.

Vuorovaikutusjärjestelmien kehittäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa

Yhteenveto ja johtopäätökset

- Projektin tavoitteet toteutuivat hyvin terveydenhuoltoalalla.
- Terveyskeskusten ja keskussairaalan verkottuminen videoneuvottelusektorilla helpottaa tulevaisuudessa videoneuvottelutoiminnan jatkamista ja kehittämistä yksiköiden välillä.
- Sosiaalialan organisaatiot sekä elinkeinoelämän edustajat jäivät tavoitteista.
- Sosiaalialalla ei ollut vielä mahdollisuuksia videoneuvottelutoiminnan kehittämiseen.
- Projektin hankittua laitteistoa testattiin paljon. Erilaisia videoyhteyksiä toteutettiin useita kymmeniä.

Vuorovaikutusjärjestelmien kehittäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa

Yhteenveto ja johtopäätökset

- Terveydenhuoltoala on pidemmällä videoneuvottelun hyödyntämisessä kuin sosiaalihuolto.
- Hankkeen edetessä huomattiin, että videoneuvottelutoiminta oli tehokkainta yksiköissä, joissa oli nimetty videoneuvotteluvastaava.
- Projektin yhtenä tavoitteena olikin videoneuvottelutekniikan ja siihen liittyvien toimintojen opettaminen projektiin osallistuvien organisaatioiden tukihenkilöille.

Vuorovaikutusjärjestelmän kehittäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa

Tulevaisuuden näkymä

- Videoneuvottelutoiminta kehittyy nopeasti sosiaali- ja terveydenhuollossa. Parhaiten videoneuvottelun hyödyt tulevat esille koulutuksessa.
- Videoneuvottelutekniikka on työväline, jonka avulla voidaan järjestää isoja ja pieniä koulutustilaisuuksia eri paikkakuntien ja työpisteiden välillä ja säästöjä saadaan sekä työajassa sekä matkakustannuksissa.
- Vuorovaikutusjärjestelmän kehittäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa –projektin ansiosta videoneuvottelutekniikan tietämys Etelä-Pohjanmaalla sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioissa lisääntyi ja kehitykselle luotiin hedelmällinen maaperä.

Etelä-Pohjanmaan Telelääketieteen Palvelukeskus

Vuorovaikutusjärjestelmän kehittäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa

Yhteystiedot

- Teknologia-asiantuntija
Sami Perälä
- LifeIT Oyj
Koskenalantie 16, 60220 Seinäjoki
Puh 06-429 8800, gsm 044-3322270
- Fax 06-429 8801
Email: sami.perala@lifeit.com
www.lifeit.com

